

Clark-Beck Obsesyon-Kompulsiyon Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Clark-Beck Obsesyon-Kompulsiyon Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18685>

Özet

Clark-Beck Obsesyon-Kompulsiyon Ölçeği (CBOKÖ), bireylerdeki obsesif düğüncelerin ve kompulsif davranışların sıklığını ve şiddetini ölçmek amacıyla tasarlanmış bir öz bildirim aracıdır. Bu ölçek, orijinal formu temel alınarak Türk popülasyonunda Obsesif Kompulsif Bozukluk (OKB) semptomlarının değerlendirilmesi için uyarlanmışır. Uyarlama çalışması, ölçeğin Türk kültüründeki geçerlik ve güvenilirlik özelliklerini incelemeyi amaçlamıştır. CBOKÖ, iki ana alt boyutta (Obsesyon ve Kompulsiyon) toplanan toplam 25 maddeden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Obsesyon, Kompulsiyon, OKB, Clark-Beck, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Öz Bildirim.

Yazarlar

Lütfullah Beiroğlu, M. Y. Aşargün, M. Boysan, M. Güleç, B. Eryonucu (Türkçe Uyarlama).

Amaç

Clark-Beck Obsesyon-Kompulsiyon Ölçeği'nin temel amacı, obsesyon ve kompulsiyonların yaygınlığını, yoğunluğunu ve şiddetini nicel olarak ölçmektir. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu, bu ölçüm aracının Türk toplumunda klinik ve araştırma amaçlı kullanılabilirliğini sağlamak, geçerlik ve psikometrik özelliklerini belirlemek için gerçekleştirilmiştir.

Bu ölçek, özellikle Obsesif Kompulsif Bozukluk tanısı konmuş bireylerde semptom şiddetindeki değişimi izlemek veya genel popülasyonda obsesif eğilimleri taramak için etkili bir araç olarak kabul edilmektedir. Her bir madde 0 ile 3 arasında puanlanarak, semptomların derecesine göre kapsamlı bir değerlendirme sunar.

Yapı

Clark-Beck Obsesyon-Kompulsiyon Ölçeği, Obsesif Kompulsif Bozukluğun temel bileşenlerini ölçmek üzere yapılandırılmışır. Ölçek, teorik olarak birbirine bağıl ancak faktör analiziyle ayrılabilen iki temel alt boyutu içermektedir:

Obsesyon Alt Boyutu (14 madde): İstenmeyen, tekrarlayıcı ve rahatsız edici düğünceleri, dürtüleri veya imgeleri ölçer.

Kompulsiyon Alt Boyutu (11 madde): Bu obsesyonlara yanıt olarak gerçekleştirilen tekrarlayıcı, amaçlı ve ritüelistik davranışlar veya zihinsel eylemleri ölçer.

Ölçeğin bu iki faktörlü yapısı, OKB'nin klinik tanımasına uygun bir şekilde, bilişsel (obsesyonel) ve

davranışsal (kompulsif) semptomları ayrı ayrı değerlendirme imkanı sunar.

Geçerlik

Clark-Beck Obsesyon-Kompulsiyon Ölçeği'nin Türk toplumunda uyarlama çalışması, geçerlik analizlerini içermektedir. Geçerlik çalışmaları genellikle yapı geçerliliği (faktör analizi sonuçları ile desteklenen) ve ölçüt bağımlı geçerlik (diğer bilinen OKB ölçekleriyle korelasyonu) üzerine odaklanır. Ancak, bu kaynaktaki orijinal veriler spesifik geçerlik katsayıları içermemektedir.

Beiroğlu ve arkadaşları (2007) tarafından yapılan çalışmada, ölçeğin Türkçe formunun OKB belirtilerini klinik olarak ayırt etme yeteneği incelenmiş ve yapısal geçerliliğinin kabul edilebilir düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Detaylı geçerlik verileri için referans makalenin incelenmesi gerekmektedir. Kaynak/Referans kısmında belirtilen makale, bu psikometrik özellikleri kapsamlı bir şekilde sunmaktadır.

Güvenilirlik

Ölçeğin güvenilirlik özellikleri, tutarlılık ve istikrar açısından incelenmiştir. Güvenilirliğin temel göstergeleri genellikle iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test güvenilirliğidir. Orijinal kaynaktaki spesifik güvenilirlik katsayıları belirtilmemiştir.

Uyarlama çalışması, ölçeğin maddelerinin kendi içinde ne kadar tutarlı olduğunu ve zaman içinde ölçüm sonuçlarının ne kadar kararlı kaldığını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Yüksek iç tutarlılık değerleri, ölçek maddelerinin aynı psikolojik yapıyı ölçtüğünü gösterir. Güvenilirlik sonuçlarının detayları, 2007 tarihli adaptasyon makalesinde mevcuttur.

Faktör Analizi

Clark-Beck Obsesyon-Kompulsiyon Ölçeği'nin Türkçe adaptasyonunda yapılan faktör analizi, ölçeğin orijinal yapısının destekleyen iki alt boyutlu bir yapıyı ortaya koymuştur. Bu alt boyutlar, klinik teorilerle uyumlu olarak Obsesyon ve Kompulsiyon olarak adlandırılmıştır.

Faktör yapısı aşağıdaki gibidir:

Obsesyon Alt Boyutu: 14 maddeyi içermektedir. Bu maddeler, bireyin zihninde zorlayıcı ve tekrarlayıcı şekilde beliren düşünce örüntülerini temsil eder.

Kompulsiyon Alt Boyutu: 11 maddeyi içermektedir. Bu maddeler, bireyin kaygısını azaltmak amacıyla gerçekleştirildiği ritüelistik davranışlar ve eylemleri temsil eder.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama / Öz Bildirim Ölçeği

Format: 25 madde içeren Likert tipi derecelendirme ölçeğidir. Her soru 0-3 arasında puanlanmak üzere 4 yanıt seçeneği içerir. Yüksek puanlar, daha yüksek obsesif/kompulsif semptom şiddetini gösterir.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama Formu)

Popülasyon Grubu: Klinik ve Araştırma Amaçlı Kullanım için Yetikin Popülasyon.

Yaş Grubu: Yetkinler.

Popülasyon Detayları: Türk Toplumunu (Uyarlama çalışması bu popülasyon üzerinde gerçekleştirilmiştir).

Test Metodolojisi: Dörtlü Likert Tipi Derecelendirme (0=Hiç, 1=Hafif, 2=Orta, 3=Şiddetli/Çok Şiddetli).

Anahtar Kelimeler

OKB, Psikometri, Obsesif Bozukluk, Kompulsif Davranış, Obsesyon, Öz Bildirim Ölçeği, Klinik Değerlendirme.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Lütfullah Beşiroğlu

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Bilgi mevcut değil.

İletişim E-posta Adresleri: lbesiroglu@gmail.com

Yazışma Adresi: Bilgi mevcut değil.

İzinler & Ücret ve Test Yolu

Clark-Beck Obsesyon-Kompulsiyon Ölçeği'nin Türkçe adaptasyonu ilk olarak 2007 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik veya klinik amaçlı kullanım için izinler ve ücretlendirme bilgileri, sorumlu yazar Lütfullah Beşiroğlu ile iletişime geçilerek öğrenilebilir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: clark-beck-obsesyon-kompulsiyon-olcegi-toad.pdf

Referanslar

A?a??daki referans, Clark-Beck Obsesyon-Kompulsiyon Ölçe?i'nin Türk toplumundaki psikometrik özelliklerini detayland?ran temel akademik kaynakt?:

Be?iro?lu, L., A?argün, M. Y., Boysan, M., Güleç, M. ve Eryonucu, B. (2007). Clark-Beck Obsesyon-Kompulsiyon Ölçe?i'nin Türk toplumunda psikometrik özellikleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8(3), 197-205.

Bu makaleye Ulakbim veri taban?ndan eri?im sa?lanabilmektedir: uv.t.ulakbim.gov.tr

Clark-Beck Obsesyon-Kompulsiyon Ölçe?i Maddeleri

Clark-Beck Obsesyon-Kompulsiyon Ölçe?i, 2 alt boyut ve 25 maddeden olu?maktadır:

Obsesyon Alt Boyutu: 14 madde içermektedir.

Kompulsiyon Alt Boyutu: 11 madde içermektedir.

Ölçek maddelerinin tam içeri?i ve puanlama detaylar? için yay?mlanm?? akademik referans?n incelenmesi önerilmektedir.